

PREDSJEDNIŠTVO MEĐUNARODNOG VIJEĆA OFS-a

PROJEKT TRAJNE FORMACIJE

MJESEČNA TEMA

LIPANJ 2012. – GODINA 3. – Br. 30

EVANGELIZIRANI DA BI EVANGELIZIRALI

Predavanje fra Fernanda Venture, OFMCap

Temu pripremila skupina MVOFS-a za trajnu formaciju

Ewald Kreuzer, OFS, koordinator

fra Amando Trujillo Cano, TOR

Doug Clorey, OFS

BLAŽENSTVA:

NAJOPASNIJI I NAJREVOLUCIONARNIJI TEKST

U POVIJESTI ČOVJEČANSTVA (2. dio)

Ovom mjesečnom temom završavamo s fra Fernandovim razmatranjem o Blaženstvima, “ustavnoj povelji” kršćanstva. Ovaj je tekst uistinu tajni ključ Biblije i Života. Biblija se rodila iz Života ili, ako želimo, život se rodio u Bibliji. Ipak, život nije lagan, ali uostalom tko je ikada rekao da je lagan?

“Blago ožalošćenima: oni će se utješiti!”

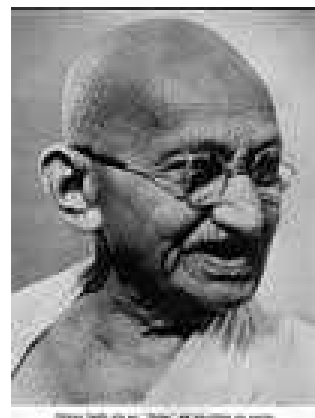
Plaćemo iz dva razloga: ili plaćemo od radosti ili od žalosti. Ali pokušajmo ići dalje. Postoji samo jedan istinski motiv zbog kojega plaćemo: plaćemo, jer ljubimo. Tko ne ljubi, ne plače. Ovo je jedini razlog zbog kojeg plaćemo.

Svaki se dan susrećemo s vijestima o desecima, stotinama i tisućama mrtvih, pa ipak možemo i ne plakati. Ali ako umre neka draga osoba, tada plaćemo. U brojčanim terminima, stvarnost je neusporediva: deseci, stotine ili tisuće mrtvih s jedne strane i “samo” jedna mrtva osoba s druge strane. Ono što čini razliku jest odnos; ono što je prouzročilo suze bila je ljubav.

To je to... Blaženi vi koji plaćete: blaženi jer ste sposobni ljubiti. Blaženi vi koji ljubite – koji ste sposobni imati i izgraditi odnos s nekim, koji odbijate živjeti oholo kao pojedinci, koji ljubite druge i život, koji ne živite od meditacije o onostranom, koji se ne zadovoljavate pobožnim i mističnim meditacijama. To je u središtu života i ljubavi. Kao što kaže jedna portugalska izreka: “Tko prihvaća ljubiti, prihvaća trpjeti”. Nitko nikada nije rekao da je to jednostavno, ali nitko od onih koji žive na ovaj način nije rekao da ne vrijedi.

“Blago krotkima: oni će baštiniti zemlju!”

U ovom blaženstvu imamo jednu drugu tvrdnju koja ide protiv pravila, drugo moguće pogrešno shvaćanje toga što znači biti “krotak”. Važno je definirati pojam “biti krotak” u svjetlu onoga što je rečeno do sada. Još nas jednom ovo blaženstvo izaziva na novi način življenja u suprotnosti s onima kojima je nasilje pokretačka snaga njihova postojanja. Krotki su stručnjaci “nenasilnog nasilja”. Oni koji čine nasilje ne mogu imati posljednju riječ; niti će je imati ako ih se uspoređi s krotkima. Treba učiniti korak naprijed. U dubini sebe, krotka osoba je ona koja je u ravnoteži sa samom sobom, s drugima i s Bogom. Blagost treba biti hitno podržavana. Ne govorimo o apatiji ili popustljivosti prema životu ili o problemima samopoštovanja. Izazov je mnogo dublji. To je izazov Mahatme Ghandija, Terezije iz Kalkute, Luthera Kinga: to je “rat onih koji ne čine nasilje”.

“Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi!”

Anawim i *dalim*, siromašni čije oslobođenje i uvjeti života ovise o Gospodinu, ujedinjeni u istoj borbi i odluci za ponovnim zadobivanjem izgubljenog dostojanstva, svoga prava da ih se smatra osobama, što vlastodršci zemlje, gospodari mržnje, opijuma, moći i smrti puno puta niječu. Ovo se blaženstvo ne odnosi na odgovornost da se mijenja povijest samo iz motiva usporedbe, već prije svega izražava želju da se ide dalje; podsjeća na osjećaj gladi i žeđi, jer dotiče srce svakoga i postiže svoj zadnji cilj samo u sitosti.

Nije dovoljno biti “simpatičan”. Naše društvo ima već dovoljno simpatičnih ljudi. Nije dovoljno razmetati se osmijehom onoga tko je “politički korektan”. Konfucije je rekao da su “iza svakog osmijeha zubi”. Je li ti se ikad učinilo da ti se netko nasmijao vanjstvom, a iznutra te želio ugristi? I nisi li se ti nasmijao nekome s istom željom? Dosita, izazov je puno dublji: to je poziv na empatiju. Nije dovoljno biti “simpatičan” (sun + pathos = trpjeti s nekim). Hitnost evanđeoske revolucionarnosti neizbježno potiče na empatiju (en + pathos = trpjeti iznutra): učiniti svojom borbu drugoga, baš sada, u ovom trenutku, sada za vječnost.

Zato danas nije trenutak da prekrizimo ruke i čekamo na uglu života da vječnost prođe. Više je trenutak za zasukati rukave bez straha i s hrabrošću onoga tko zna u Koga je povjerovao.

“Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!”

U Starom zavjetu dva su temeljna atributa za Boga: “milosrđe” i “istina” (*hesed* i *emet*). U tom blaženstvu Matej označava siromahe *anawim* baš kao ljude koji žive ovaj isti Božji osjećaj. Bog *heseda*, Bog milosrđa je – na temelju etimologije termina – Bog koji ima petlje ili, na više poetski način, Bog sa “srcem”, Bog koji izaziva siromahe (*anawim*) da zauzmu taj isti stav prema životu.

Daleko od obične poetske meditacije, poziv ovoga blaženstva na sreću jest imati srce koje kuca u ritmu Božjega srca: strastveno srce, ne osamljeno srce, već zaručeno sa životom i svijetom, baš kao što se Bog zaručio sa svim stvorenim, bez iznimke. Bog se zaručio sa svima... čak i s katolicima.

“Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!”

Ucijepljeno i predano u povijesti čovječanstva, srce koje se pokušava uskladiti s ritmom Božjeg srca, “neizbježno” će naći svoju ravnotežu i bit će sposobno otkriti vlastitu izvornu čistoću. Onaj tko bude znao ostvariti ovaj nutarnji hod doći će do prve faze koja dovodi do sreće: do ravnoteže sa samim sobom.

Bit će dakle moguće “vidjeti Boga”. Tada će pasti tabu kako gledamo na život. Tada ćemo shvatiti da su oni koji gledaju Boga uistinu oni koji su sposobni vidjeti druge... jer Bog ne prebiva u udaljenom nebu, već “ovdje i sada”, u životu i vremenu koje je već vječnost.

Budimo jasni. Bog Biblije, Bog Izraelov, Bog Isusa Krista, nije Bog negdje na nebesima. Naš Bog je Bog na zemlji, Bog koji je blizak, Bog ulice, prašine i vjetra, Bog koji je suputnik, Bog kojemu se obraćamo s “Ti”, i zbog toga, Bog odnosa. Zbog toga ga se može “vidjeti”, može ga se “dotaknuti”, ne ustručava se ući u odnos.

“Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati”

Tekst Blaženstava, postajući sve izričitiji u opisu značenja “blaženi”, označava sada novu kategoriju osoba, cilj svih atributa koji su navedeni ranije: mirotvorci. Tu dolazimo do središnjeg pojma izazova na obraćenje. *Shalom* je pojam koji označava puno više od “odsutnosti rata”: po sebi je to pojam koji izražava puninu koja obuhvaća sve dimenzije života i odnosa koji se uspostavljaju sa samim sobom, s drugima i s Bogom. Radi se zapravo o pojmu koji je utopija, izazovu u izgrađivanju budućnosti, snu vječnosti, u izgradnji nikada postojećeg raja, ali koji je po Božjoj volji čovječanstvo pozvano sanjati i izgrađivati.

Taj san o potpunoj ravnoteži prisutan je u svim kulturama, vremenima i narodima. Bilo da se naziva mir, shalom, salaam, morabeza, nirvana, pankasila, metempsicosi ili shanti, čovječanstvo će uvijek imati tu želju zapisanu u dubinama svoga genetskog koda. Tamo je zapisan Božji plan. Prema Teilhardu de Chardinu, problem se sastoji u ljudskoj nesposobnosti da ispravno pročita vlastiti kod – ljudski i božanski – koji se spaja i isprepliće u uzletnoj spirali složenosti/savjesti. Zbog poteškoće u shvaćanju sklada pokreta toga plesa, prebrzo

nastojimo stvoriti “osobni mir”, stvarajući “kolektivni rat” u ime Božje... kako bismo stvorili mir!

Miješamo sve. Žalosna je naša sudbina. Stoljećima smo bili spremni odmah uspostaviti mir preko rata. Velike su kulture bile uvijek vješte u traženju razloga kako bi opravdale smrt u ime Božje. Danas se čudimo fundamentalizmu...

Metanoia, obraćenje, *jihad* su slični pojmovi sa sličnim značenjima. Svi su oni, etimološki ili barem teološki, povezani s pojmom “rat” ili “sveti rat”. Štoviše, to je – prvo i osnovno – rat koji svatko vodi sa samim sobom, borba kako bi se razvile

sposobnosti vlastitog ja u odnosu s drugima i s Bogom. Doći do tog stupnja ravnoteže znači graditi mir preko rata koji na bojnopolju vidi “ratnika” koji ne želi ubiti drugoga ili njegovog boga, već želi ubiti vlastite lažne bogove, koji ga priječe prihvatiti drugoga i njegov način shvaćanja Boga, tražeći ravnotežu koja će “neizbježno” dovesti do mira.

“Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko! Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima! Ta progonili su tako proroke prije vas!”

Preljepo da bi bilo istinito. Tekst Blaženstava spušta se ponovno u stvaran svijet. Nakon što smo predstavili ideal ljudskim mogućnostima, čitatelj je na kraju teksta pozvan suočiti se sa stvarnošću “sudbine” koja očekuje onoga tko želi temeljiti vlastiti život na ovim principima koje treba živjeti do kraja. Progona, uvrede, laži, klevete bit će suputnici onoga tko se usudi dotaknuti unaprijed zamišljene ideje. Postoje mnoga svjedočanstva tijekom povijesti koja otkrivaju ostvarenje ovoga “proroštva”. Iz tog je razloga ovo najopasniji tekst, i u isto vrijeme, najrevolucionarniji u cijeloj povijesti književnosti. Također je i tekst čije značenje ne može biti zanemareno.

“Svima vama, braćo i sestre u Kristu i Franji, posrednicima djelotvorne solidarnosti, upućujem znak svoga poštovanja i naklonosti za ono što značite za mene: srca koja kucaju u povijesti, srca koja kucaju u ritmu Božjeg srca.”

fra Fernando Ventura, OFM Cap

Literatura:

Ventura, Fernando: *Roteiro de Leitura da Biblia*, Ed. Presenca, 2009.

Ventura, Fernando: *Do Eu solitario do Nos solidario*, Ed. Verso de Kapa, 2011.

PITANJA ZA PROMIŠLJANJE I RASPRAVU U BRATSTVU:

U svjetlu promišljanja fra Fernanda o Blaženstvima, prouči i komentiraj u svome bratstvu sljedeće tekstove koji su uzeti iz Generalnih konstitucija OFS-a:

- 1) “Svjetovni se franjevci obvezuju da će živjeti duh Blaženstava, osobito duh siromaštva.” (čl. 15,1)
- 2) “Mir je djelo pravde i plod pomirenja i bratske ljubavi. Svjetovni su franjevci pozvani biti nositelji mira u svojim obiteljima i u društvu: neka rade na predlaganju i širenju mirotvornih ideja i stavova; neka razvijaju vlastite inicijative i surađuju kao pojedinci ili kao bratstvo na inicijativama pape, partikularnih Crkava i Franjevačke obitelji; neka surađuju s pokretima i ustanovama koje promiču mir poštujući njegove autentične osnove.” (čl. 23,1)
- 3) “Svjetovni franjevci, u starini zvani “pokornička braća i sestre”, žele živjeti u duhu trajnoga obraćenja.” (čl. 13,1)